

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050404-"Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi"

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Bələdiyyə idarəçiliyi" (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01.)

Fənnin kodu: IPF-B12

Tədris illi: II (2025-2026). Semestr: III

Tədris yükü cəmi: 180 saat. Auditoriya yükü-60 saat:(Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat).

Təhsilalma forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 6

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: m. Mirzəzadə Barat İsmayıl oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: baratmirzade24@gmail.com

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. Hüseynova X.M. Regional inkişaf proqramları: nəzəri və praktiki məsələlər, Bakı, 2010

2. İbrahimov İ.A. Dövlət və bələdiyyə idarəetmə sistemində kadr problemi və onun həlli yolları,

Bakı 2012

3.Səlimzadə M., Xəlilov Q. Yerli özünüidarəetmə: Anlayış, təcrübə, əməkdaşlıq, hüquqi əsasları, Bakı, 2010

4. Qaralov Z. Regional özünüidarənin əsasları, Bakı 2007

Əlavə

5.İbrahimov İ.A. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi. Bakı, 2014

6.Səlimzadə M.İ., Sadıqov Ə.İ., Xəlilov Q.R. Bələdiyyə Hüququ. Bakı 2011

7.Dr. Eyyub Zəngin. Bələdiyyəçilik maarifi və təhsilində dərgilərin yeri və əhəmiyyəti. Bakı 2001.

8.Ronald Yanq, Azadov E. Dövlət idarəçilik islahatları: hakimiyyətlər, problemlər, perspektivlər. Bakı 2005

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Karyera planlaması" fənnin tədrisi nəzərdə tutulmuşdur.

V.Korerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Dövlət idarəçiliyi nəzəriyyəsi" fənninin tədrisi nəzərdə tutulmuşdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Yerli özünüidarəetmə sisteminin yaradılmasının əsas mərhələlərini, bələdiyyə haqqında qanunvericiliyin müddəalarını öyrətməkdir. Bu kursda sadə seçim ideyasından başlayaraq, alternativ dəyər, ticarətin faydaları, bazarların işləmə mexanizminə qədər iqtisadi nəzəriyyənin bir çox mövzuları üzrə təməl biliklər verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Kurs, iqtisad elminin mahiyyəti, iqtisadçı kimi düşünmə tərz, ticarət və onun faydaları, bazarların işləmə mexanizmi, vergi sisteminin əsasları kimi mövzuları özündə birləşdirir.

Kursun əsas məqsədi tələbələrə iqtisadi təhlilin əsas anlayışlarını və alətlərini öyrətməkdir. Ümumi olaraq, tələbələrdə real dünyanın problemlərinə "iqtisadi" yanaşma bacarığının formalaşdırılmasıdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

. №	Bal	Qiymət
-----	-----	--------

		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizamı-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	Mövzu 1. Yerli özünüidarəetmə anlayışı, mahiyyəti və yerli özünüidarəetmənin prinsipləri Plan: 1. Yerli özünüidarəetmə anlayışı və mahiyyəti 2. Yerli özünüidarəetmənin prinsipləri 3. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının formalaşması	2	
2.	Mövzu 2. Yerli özünüidarəetmənin nəzəriyyələri, yerli özünüidarəetmə sistemləri Plan: 1. Yerli özünüidarəetmənin nəzəriyyələri 2. Yerli özünüidarəetmənin təşkili sistemləri 3. Yerli özünüidarəetmənin xüsusiyyətləri	2	
3.	Mövzu 3. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri, yerli özünüidarəetmə üzrə Avropa Şurasının Xartiyası, Beynəlxalq əməkdaşlıq və Beynəlxalq standartlar Plan: 1. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri 2. Yerli özünüidarəetmə üzrə Avropa Şurasının Xartiyası 3. Yerli özünüidarəetmə Hakimiyyəti üzrə beynəlxalq standartlar	2	
4.	Mövzu 4. Yerli özünüidarəetmənin həyata keçirilmə formaları, Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasını təşkil edən nümunəvi nizamnaməsi Plan:	2	

	1. Yerli özünüidarəetmənin həyata keçirilmə metodları 2. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasını təşkil edən nümunəvi nizamnaməsi 3. Bələdiyyələrin statusu haqqında AR qanunu		
5.	Mövzu 5. Bələdiyyələrin statusu, bələdiyyə üzvünün statusu, bələdiyyə qulluğunun əsas mahiyyəti və hüquqi vəzifələri <i>Plan:</i> 1. Bələdiyyə statusu, bələdiyyə üzvünün statusu 2. Bələdiyyə qulluğunun əsas mahiyyəti 3. Bələdiyyə qulluğunun hüquqi vəzifələri	2	
6.	Mövzu 6. Bələdiyyə idarəçiliyinin elmi-nəzəri və metodoloji əsasları <i>Plan:</i> 1. Analiz, normativ və balans metodu 2. Statistika, təşkilati, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlar	2	
7.	Mövzu 7. Bələdiyyələrin hüquqi təyinatı və Hakimiyyət idarəçilik sistemində yeri, bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasları <i>Plan</i> 1. Bələdiyyələrin hüquqi təyinatı və idarəçilik sistemində yeri 2. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasları	2	
8.	Mövzu 8. Bələdiyyə mülkiyyəti. Bələdiyyə mülkiyyətinin idarə olunması <i>Plan:</i> 1. Bələdiyyə mülkiyyəti 2. Bələdiyyə mülkiyyətinin idarə olunması 3. Bələdiyyə mülkiyyətinin strukturu	2	
9.	Mövzu 9. Bələdiyyə təsərrüfatı, formalaşması, bələdiyyə iqtisadi məzmunu, bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri, bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarəedilməsi <i>Plan:</i> 1. Bələdiyyə təsərrüfatının formalaşma mərhələləri 2. Bələdiyyə təsərrüfatının mülkiyyətləri 3. Dünya təcrübəsində bələdiyyə təsərrüfatının idarəetmə modelləri	2	

10.	Mövzu 10. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları, maliyyə resurslarının formalaşması, bölgüsü, istifadəsi və sosial-iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsində rolu <i>Plan:</i> 1. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları 2. Bələdiyyələrin maliyyə resurslarının formalaşması 3. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının büdcədənəkar vasitələrinin idarə olunması	2	
11.	Mövzu 11. Bələdiyyə büdcəsi: formalaşması və istifadəsi istiqamətləri. Bələdiyyənin yerli büdcəsinin bələdiyyənin maliyyəsinin əsasını təşkil etməsi, bələdiyyə qurumunun mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları fondu kimi <i>Plan:</i> 1. Yerli büdcənin formalaşması 2. Büdcə sisteminin təsnifatı 3. Yerli büdcənin tamamlanmasında bələdiyyə marketinqin rolu	2	
12.	Mövzu 12. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətləri <i>Plan:</i> 1. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər 2. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətləri	2	
13.	Mövzu 13. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri <i>Plan:</i> 1. Dövlət və bələdiyyə orqanların əlaqəli inkişafı və idarəetmə problemləri 2. Dövlət və bələdiyyələr arasında səlahiyyətlərin və münasibətlərin bölünmə prinsipləri	2	
14.	Mövzu 14. Regionların sosial-iqtisadi inkişafında bələdiyyələrin yeri və rolu. Bələdiyyələrin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi və inzibati nəzarət 1. Regionların sosial-inkişafında bələdiyyələrin rolunun artırılmasının əsas istiqamətləri 2. Bələdiyyələrin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi 3. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə nəzarət	2	

15	Mövzu 15. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi, bələdiyyələrin xarici iqtisadi əməkdaşlıq fəaliyyətinin təşkili və idarəedilməsi 1. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi 2. Bələdiyyələrin xarici iqtisadi əməkdaşlıq fəaliyyəti 3. Bələdiyyələrin Avropa ölkələrin təcrübələrinin öyrənilməsi	2	
	Cəmi:	30	

XI.Fənn üzrə tələblər: Tələbə müxtəlif iqtisadi anlayışlar, terminlər və proseslər barədə ilkin fikirləri bilməlidir. Həmçinin, bələdiyyə idarəçiliyinin bölmələrinin, həmçinin də digər sahəvi və konkret funksional iqtisad elmlərinin tədrisinə hazırlıq məqsədilə bir çox iqtisadi termin, kateqoriya və qanunlar tələbələr tərəfindən daha yaxşı dərk olunmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Kursu uğurla tamamlayan tələbələr sonda aşağıdakı bacarıqlara yiyələnəcəklər:

- Yerli özünüidarəetmə orqanlarının bir çox əsas anlayışlarını şərh etmək;
- Bələdiyyə orqanlarının fəaliyyətinin əsas metodlarından və alətlərindən istifadə etmək;
- Bələdiyyələrin iqtisadi subyektləri və ölkə üçün faydalarını dərk etmək;
- Xarici təcrübənin öyrənilməsini araşdırmaq;
- bəzi dövlət siyasəti məsələlərinə iqtisadi prinsipləri tətbiq etmək;
- bələdiyyə vergi sistemi və onun səmərəliliyini dərk etmək və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:-----

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları :

1. Yerli özünüidarəetmə anlayışı və mahiyyəti
2. Yerli özünüidarəetmənin prinsipləri
3. Yerli özünüidarəetmənin nəzəriyyələri
4. Yerli özünüidarəetmənin təşkili sistemləri
5. Yerli özünüidarəetmənin xüsusiyyətləri
6. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri
7. Yerli özünüidarəetmə üzrə Avropa Şurasının Xartiyası
8. Yerli özünüidarəetmə Hakimiyyəti üzrə beynəlxalq standartlar
9. Yerli özünüidarəetmənin həyata keçirilmə metodları
10. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasını təşkil edən nümunəvi nizamnaməsi
11. Bələdiyyələrin statusu haqqında AR qanunu
12. Bələdiyyə statusu, bələdiyyə üzvünün statusu
13. Bələdiyyə qulluğunun əsas mahiyyəti

14. Bələdiyyə qulluğunun hüquqi vəzifələri

15. Analiz, normativ və balans metodu

II Kollektivium sualları:

1. Bələdiyyələrin hüquqi təyinatı və idarəçilik sistemində yeri
2. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasları
3. Bələdiyyə mülkiyyəti
4. Bələdiyyə mülkiyyətinin idarə olunması
5. Bələdiyyə mülkiyyətinin strukturu
6. Bələdiyyə təsərrüfatının formalaşma mərhələləri
7. Bələdiyyə təsərrüfatının mülkiyyətləri
8. Dünya təcrübəsində bələdiyyə təsərrüfatının idarəetmə modelləri
9. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
10. Bələdiyyələrin maliyyə resurslarının formalaşması
11. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının büdcədən kənar vasitələrinin idarə olunması
12. Yerli büdcənin formalaşması
13. Büdcə sisteminin təsnifatı
14. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər
15. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətləri

XV. İmtahan sualları:

1. Yerli özünüidarəetmə anlayışı və mahiyyəti
2. Yerli özünüidarəetmənin prinsipləri
3. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının formalaşması
4. Yerli özünüidarəetmənin nəzəriyyələri
5. Yerli özünüidarəetmənin təşkili sistemləri
6. Yerli özünüidarəetmənin xüsusiyyətləri
7. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətləri
8. Yerli özünüidarəetmə üzrə Avropa Şurasının Xartiyası
9. Yerli özünüidarəetmə Hakimiyyəti üzrə beynəlxalq standartlar
10. Yerli özünüidarəetmənin həyata keçirilmə metodları
11. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasını təşkil edən nümunəvi nizamnaməsi
12. Bələdiyyələrin statusu haqqında AR qanunu
13. Bələdiyyə statusu, bələdiyyə üzvünün statusu
14. Bələdiyyə qulluğunun əsas mahiyyəti
15. Bələdiyyə qulluğunun hüquqi vəzifələri
16. Analiz, normativ və balans metodu
17. Statistika, təşkilatı, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlar
18. Bələdiyyələrin hüquqi təyinatı və idarəçilik sistemində yeri
19. Bələdiyyələrin fəaliyyətinin hüquqi əsasları
20. Bələdiyyə mülkiyyəti

21. Bələdiyyə mülkiyyətinin idarə olunması
22. Bələdiyyə mülkiyyətinin strukturu
23. Bələdiyyə təsərrüfatının formalaşma mərhələləri
24. Bələdiyyə təsərrüfatının mülkiyyətləri
25. Dünya təcrübəsində bələdiyyə təsərrüfatının idarəetmə modelləri
26. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
27. Bələdiyyələrin maliyyə resurslarının formalaşması
28. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının büdcədən kənar vasitələrinin idarə olunması
29. Yerli büdcənin formalaşması
30. Büdcə sisteminin təsnifatı
31. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər
32. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətləri
33. Dövlət və bələdiyyə orqanların əlaqəli inkişafı və idarəetmə problemləri
34. Dövlət və bələdiyyələr arasında səlahiyyətlərin və münasibətlərin bölünmə prinsipləri
35. Regionların sosial-inkişafında bələdiyyələrin rolunun artırılmasının əsas istiqamətləri
36. Bələdiyyələrin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi
37. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə nəzarət
38. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi
39. Bələdiyyələrin xarici iqtisadi əməkdaşlıq fəaliyyəti
40. Bələdiyyələrin Avropa ölkələrin təcrübələrinin öyrənilməsi

"Bələdiyyə idarəçiliyi" fənninin sillabusu 050404- "Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.
Sillabus *"İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"* kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Kafedra müdiri v.i.e:

Fənn müəllimi:

dos. G.T.Əliyeva

müə. B.İ.Mirzəzadə